

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

Komisioni për Ekonominë dhe Financat

Tiranë, më 23.1.2020

Dokument parlamentar

R A P O R T

PËR PROJEKTLIGJIN “PËR MIRATIMIN E AKTIT NORMATIV NR.11, DATË 24.12.2019, TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR DISA NDRYSHIME NË LIGJIN NR.99/2018 “PËR BUXHETIN E VITIT 2019”, TË NDRYSHUAR”

I. Hyrje.

Komisioni për Ekonominë dhe Financat, në cilësinë e komisionit përgjegjës, në mbledhjen e datës 23 janar 2020, shqyrtoi projektligjin “Për miratimin e aktit normativ nr.11, datë 24.12.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për disa ndryshime në ligjin nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, të ndryshuar”. Projektligji është propozuar nga Këshilli i Ministrave. Komisioni për Ekonominë dhe Financat e shqyrtoi këtë projektligj në cilësinë e komisionit përgjegjës dhe në përputhje me procedurat e parashikuara në kreun III të pjesës së dytë të Rregullores së Kuvendit.

Komisioni caktoi relatore, për këtë projektligj, znj. Blerina Gjylameti.

Në mbledhje ishin të pranishëm, për të paraqitur aktin normativ dhe për të dhënë informacionet e kërkuara nga deputetët, Zëvendësministri i Financave dhe përfaqësues të tjerë të kësaj ministrie.

II. Baza ligjore.

Rishikimi i buxhetit në mes të vitit buxhetor është një instrument ligjor dhe praktikë e konsoliduar ndër vite, i cili mbështetet në:

- nenet 101 dhe 160 të Kushtetutës;
- nenin 46 të ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;

Nëpërmjet këtij akti normativ, buxheti i vitit 2019 është ndryshuar për herë të dytë (ndryshimi i parë u miratua në tetor 2019). Ndryshimet buxhetore, të miratuara nga Kuvendi në tetor 2019, nuk prekën treguesit kryesorë makroekonomikë, të parashikuar në fillim të vitit. Ato mundësuan rritjen e financimit për pushtetin vendor, në përputhje me ecurinë pozitive të mbledhjes së të ardhurave prej tij; financimin e dëmeve të tërmetit të datës 21 shtator 2019; mbështetjen e funksionimit të sistemit të drejtësisë; si dhe rialokimin e shpenzimeve korrente e kapitale drejt projekteve të rëndësishme të ekonomisë.

III. Qëllimi, nevoja dhe rëndësia e aktit normativ.

Akti normativ i Këshillit të Ministrave nr.11, datë 24.12.2019 synon të rialokojë shpenzimet midis zërave e institucioneve buxhetore, për të siguruar burimet për dhënien e shpërblimit të pensionistëve në fund të vitit, mbështetjen sociale ndaj shtresave në nevojë, si dhe realizimin sa më optimal të planit nga ministritë dhe institucionet buxhetore.

Karakteristikat kryesore të ndryshimeve buxhetore, përmes këtij akti normativ, janë:

Së pari, ruhen të pandryshuar parametrat kryesorë makroekonomikë, të parashikuar në fillim të vitit, për të vijuar qëndrueshmërinë e financave publike.

Akti normativ nuk parashikon ndryshime në të ardhurat dhe shpenzimet e përgjithshme të buxhetit. Deficiti buxhetor mbetet në nivelin e parashikuar në fillim të vitit (1.9 për qind e PBB). Për

rrjedhojë, edhe borxhi publik mbetet në të njëjtin nivel me atë të parashikuar në fillim të vitit (65.5 për qind e PBB). Bilanci primar fiskal, kundrejt PBB, vijon të jetë në terma pozitivë.

Së dyti, krijohet fondi i nevojshëm për dhënien e shpërblimit të pensionistëve në fund të vitit.

Shpërblimi për çdo pensionist është 3 mijë lekë, ndërsa numri total i pensionistëve përfitues është 663 227 mijë. Fondi total për këtë shpërblim është 1.99 milionë lekë. Ky fond është parashikuar të përballohet nga reduktimi i shpenzimeve kapitale me 1.59 milionë lekë, si dhe nga buxheti i ISSH-së me 400 milionë lekë.

Së treti, bëhen disa rialokime midis zërave të shpenzimeve buxhetore, pa ndryshuar totalin e tyre, për të siguruar:

- Shtesën me 70 milionë lekë të shpenzimeve për bonusin e lindjeve, për shkak të rritjes së numrit të lindjeve. Kjo shtesë mbulohet nëpërmjet kursimeve në shpenzimet e personelit.
- Shtesën me 300 milionë lekë të shpenzimeve për skemën e ndihmës ekonomike dhe paaftësisë së kufizuar, për pagesën e invaliditetit të kategorisë së invalidëve që nuk plotësojnë kriteret për marrjen e pensionit të invaliditetit. Kjo shtesë mbulohet nga reduktimi, në të njëjtën masë, i transfertës buxhetore për ISSH-në.
- Shtesën me 235 milionë lekë të shpenzimeve për fondin rezervë të buxhetit të shtetit, për të krijuar rezervën e nevojshme pas tërmetit të datës 26 nëntor 2019.
- Shtesën me 12.8 milionë lekë të shpenzimeve për subvencionimin e kredive të strehimit, për të përballuar nevjat shtesë pas tërmetit të datës 26 nëntor 2019. Kjo shtesë mbulohet nga kursimet, në të njëjtën masë, të investimeve të brendshme në programin e strehimit.

Paraqitja e ndryshimeve buxhetore me akt normativ të Këshillit të Ministrave është një praktikë e ndjekur prej vitesh, e cila bazohet në nenin 101 të Kushtetutës dhe në disa vendime të Gjykatës Kushtetuese. Kriteret për nxjerrjen e akteve normative janë nevoja, urgjenca dhe përkohshmëria. Në rastin konkret, ndryshimet buxhetore janë të nevojshme dhe urgjente, pasi krijojnë mundësinë për mbështetjen sociale të disa shtresave në nevojë, në fund të vitit. Përkohshmëria e aktit normativ argumentohet me faktin që ai vepron me fuqinë e ligjit për një periudhë deri në 45 ditë. Brenda këtij afati, që është data 7 shkurt 2020, Kuvendi duhet ta miratojë aktin normativ me ligj.

IV. Diskutimi në Komision.

Zëvendësministri i Financave paraqiti ndryshimet e parashikuara në aktin normativ dhe iu përgjigj pyetjeve të deputetëve.

Relatorja paraqiti vlerësimin e saj për aktin normativ, duke theksuar se ndryshimet buxhetore mundësojnë sigurimin e mbështetjes financiare ndaj pensionistëve dhe shtresave të tjera sociale në nevojë. Kjo mbështetje sigurohet përmes rialokimeve të shpenzimeve buxhetore midis ministrive dhe institucioneve, në përputhje me shkallën e realizimit të tyre, duke ndikuar edhe në optimizimin e shkallës së realizimit të planit të shpenzimeve korrente e kapitale. Relatorja vlerësoi pozitivisht faktin që akti normativ ruan të pandryshuar treguesit kryesorë makroekonomikë, të parashikuar në fillim të vitit, duke vijuar qëndrueshmërinë e financave publike.

Gjatë diskutimit deputetët i vlerësuan pozitivisht ndryshimet e parashikuara në aktin normativ të buxhetit.

Pas vlerësimeve të paraqitura për aktin normativ, Komisioni paraqiti disa rekomandime për prioritetet e politikave ekonomike e buxhetore për vitin 2020, si dhe për periudhën afatmesme 2020-2022. Ai theksoi se zbatimi i këtyre prioritetëve duhet të jetë në fokus të punës së strukturave ekzekutive dhe të monitorimit nga Kuvendi. Objektivi kryesor mbetet vijimi i rritjes ekonomike të qëndrueshme dhe forcimi i stabilitetit makroekonomik të vendit. Ky objektivi duhet të arrihet nëpërmjet vijimit të thellimit të mëtejshëm të politikave ekonomike, si më poshtë:

- Përmirësimi i administrimit të të ardhurave, nëpërmjet aplikimit të një sistemi të thjeshtë e të barabartë tatimor, ruajtjes së normave të moderuara tatimore, si dhe reduktimit të

informalitetit e evazionit fiskal. Një rol të rëndësishëm në këtë drejtim do të luajë fushata e fiskalizimit, e cila duhet të mbështetet në një strategji afatmesme gjithëpërfshirëse.

- Rritja e cilësisë së shpenzimeve publike, duke i dhënë prioritet investimeve, të cilat luajnë rolin kryesor në rritjen ekonomike.
- Reduktimi i vazhdueshëm i defiçitit buxhetor, për ta mbajtur borxhin publik në trajektore rënëse dhe për të zbutur risqet ndaj goditjeve të mundshme.
- Vijimi i reduktimit të detyrimeve të prapambetura, si dhe moslejimi i krijimit të detyrimeve të reja të prapambetura, me qëllim shlyerjen e të gjithë stokut të tyre deri në mes të vitit të ardhshëm.
- Përmirësimi i menaxhimit të projekteve të partneriteteve publike-private, nëpërmjet monitorimit rigoroz dhe vlerësimit të risqeve, si dhe rritjes së rolit mbikëqyrës të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Duhet të ketë një proces të unifikuar për përgatitjen, caktimin e rendit të përparësisë dhe vlerësimin e të gjitha projekteve të investimeve publike.
- Vijimi dhe thellimi i reformave në sektorin e energjisë elektrike për reduktimin e humbjeve financiare, reduktimin e detyrimeve të prapambetura midis shoqërive, si dhe përmirësimin e menaxhimit. Në këtë kuadër, duhet të vijojë zbatimi i planit të rimëkëmbjes financiare, të bashkërenduar me Bankën Botërore, për ristrukturimin e thellë të këtij sektori në vitin 2020, duke krijuar një bursë energjie dhe duke realizuar ndarjen funksionale të shoqërisë së shpërndarjes së energjisë elektrike.
- Përmirësimi i menaxhimit të borxhit publik dhe likuiditetit, duke synuar uljen e vazhdueshme të afatit të maturimit, dhënien prioritet të instrumenteve afatgjata të borxhit dhe zhvillimin e produkteve të reja financiare.
- Thellimi i reformës në sitemin financiar, duke synuar rritjen e kreditimit të ekonomisë, forcimin e konkurrencës midis institucioneve financiare, si dhe forcimin e kuadrit rregullator e mbikëqyrës. Për këtë kërkohet një bashkëpunim më i madh midis Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Bankës së Shqipërisë.

V. Përfundim.

Mbështetur në argumentet e përmendura më lart, Komisioni e miratoi projektligjin me të gjitha votat e deputetëve të pranishëm në mbledhje.

RELATORJA

Blerina GJYLAMETI

KRYETARJA

Milva EKONOMI